

am Pfeilschaft HARIV. 12238. वेणुकर्कशपर्वया (अङ्गुल्या) Gelenk RAGH. 12, 41. पञ्चपर्वी नदी fünfgliedrige Cṛetācṛ. UP. 1, 5.

पर्वक (von पर्वन्) n. Kniegelenk ÇABDAK. im ÇKDr.

पर्वकार (पर्वन् + 1. कार) adj. der an Feiertagen arbeitet MBH. 5, 1227. 13, 4278. °कारिन् dass. VP. 209, N. 8. Nach ÇKDr. bedeutet das letzte Wort im VP. denjenigen, der aus Habsucht solche heilige Handlungen, die nur an den Parvan genannten Tagen zu verrichten sind, an gewöhnlichen Tagen verrichtet (also aus gewöhnlichen Tagen Feiertage machend); eben so WILSON im Wörterbuch. Die v. l. im VP. hat पर्वगामिन्, welches durch an den Parvan genannten Tagen der Frau beiwohnend erklärt wird.

पर्वकाल (पर्वन् + काल) m. die Zeit des Mondwechsels R. 3, 42, 12. 13. पर्वकालेषु पितरस्तिथिकालेषु देवताः । पुरुषं स्वयमापाति MĀRK. P. 13, 14. die Zeit, da der Mond bei seiner Conjunction oder Opposition durch den Knoten geht, VARĀH. BRH. S. 3, 2. ग्रस्तासीद्भेणैव पर्वकाले दिवाकरः MBu. 1, 6774.

पर्वगुप्त (पर्वन् + गुप्त) m. N. pr. eines Mannes RĀGA-TAR. 3, 419. fg. 6, 93. 103. 115. 118 u. s. w.

पर्वणा (von पर्वन्) 1) m. a) N. pr. eines Unholden MBH. 3, 16365. — 2) f. ई a) die Zeit des Mondwechsels: पर्वणीषु MBH. 13, 6061. 6066. HARIV. 8584. ववृधे कामसागरः । चन्द्रस्पेवोदये प्राप्ते पर्वण्यो (Vollmondstag) सरितां पतिः 8793. — b) eine best. Krankheit der sog. Verbindungsstellen (संधि) des Auges SUÇA. 2, 307, 7. — 3) am Ende eines adj. comp. (f. ई): कर्मपर्वणी (माया) BUĀG. P. 5, 17, 24. qui déroule la chaîne des oeuvres BURX.; पर्वन् = ग्रन्थि Knoten Schol. — Vgl. पर्विणी.

पर्वणिका f. = पर्वणी b. SUÇA. 2, 306, 17. 320, 4.

पर्वणिका f. dass. SUÇA. 2, 336, 10.

पर्वत (von पर्वन्) P. 5, 2, 122, VĀrt. 11. VOP. 7, 32. 33. (पर्वतं) UNĀDIS. 3, 110. 1) m. a) Gebirge, Berg, Höhe, Hügel, Fels (aus Knoten —, Absätzen bestehend) AK. 2, 3, 1. H. 1027. an. 3, 278. MED. t. 127. HALĀJ. 2, 10. 3, 9. 52. 53. mit गिरि verbunden, so dass die urspr. adj. Bed. noch durchscheint: पर्वतं गिरिम् RV. 5, 56, 4. 1, 37, 7. AV. 4, 6, 8. 6, 12, 3. 17. 3. 12, 1, 11. 9, 1, 18. (मरुतः) प्र वैपयन्ति पर्वतान् RV. 1, 39, 5. 32, 2. 3, 26, 4. सानुनि पर्वतानाम् 1, 155, 1. 191, 9. पर्वतस्य पृष्ठे 5, 36, 2. मूर्धनि 7, 70, 3. यः पर्वतान्प्रकुपितो अरम्णात् 2, 12, 2. 13. 17, 5. त्वे हि कं पर्वते न श्रितान्यप्रच्युतानि त्रतानि 28, 8. या ते अग्ने पर्वतस्वेव धारामश्नन्ती पीपयन्त् welche wie die Quelle des Berges unverstieglich sprudelt 3, 57, 6. 33, 1. 4, 17, 2. 54, 5. 5, 54, 9. 85, 4. 8, 85, 5. 10, 27, 5. AV. 1, 14, 1. 3, 21, 10. वरिष्ठः पर्वतानाम् 4, 9, 8. पर्वतेषु समेषु च 8, 7, 17. VS. 17, 1. 18, 13. ÇAT. Ba. 10, 6, 4, 1. 11, 8, 1, 2. 14, 6, 8, 9. पर्वता पतिषा असन् KĀTH. 36, 9. पर्वतपत्नशातन (von Indra) RAGH. 3, 42. विष्णुः पर्वतानामधिपतिः TS. 3, 4, 5, 1. GOBB. 4, 8, 9. उभौ पर्वतौ दक्षिणोत्तरश्च KAUSH. UP. in Ind. St. 1, 407. fg. M. 3, 9. 4, 46. °मस्तक 47. 60. N. 9, 21. 12, 81. महा° R. 1, 1, 62. विन्ध्य° 6, 22. उत्तरं पर्वतम् 63, 14. 65, 12. क्लमकूटः किंपुरुषपर्वतः ÇĀK. 99, 17. पर्वतानां दरीषु R. 1, 25. MROH. 23. HIT. 18, 7. VARĀH. BRH. S. 45, 91. 53, 104. व्यशीर्यत — नैरिवासाय पर्वतम् MBH. 7, 1242. 1384. मदी सपर्वता R. 2, 41, 18. 6, 102, 22. MĀRK. P. 53, 11. °केतव इव BUĀG. P. 5, 16, 13. Künstliche Berge (Hausen) von Getraide, Salz, Safran, Zucker, Sil-

ber, Gold u. s. w. den Brahmanen dargebracht: पर्वतदान Verz. d. B. H. No. 1218. Berge werden angerufen neben Flüssen, Bäumen, Winden u. s. w.: श्रुपवत्तु नो वृषपाः पर्वतासः RV. 3, 54, 20. 8, 18, 16. 31, 10. 10, 33, 2. 36, 1. 7, 34, 23. 33, 8. अरवत्तु मा पर्वतासो ध्रुवासः 6, 52, 4. 46, 6. VĀLAKH. 3, 12. AV. 17, 1, 30. Personificirt neben den Āptja, Rudra, Rbhū RV. 5, 41, 9. 8, 52, 12. 4, 34, 8. Ein Genius des Gebirges, Parvata, zugleich als Wolkenbeherrscher zu verstehen (vgl. c.), erscheint neben Indra RV. 1, 122, 3. 132, 6. 3, 33, 1. neben Savitar, den Marut und andern Göttern 4, 55, 5. 6, 49, 14. 7, 37, 8. 10, 138, 3. unter den acht Vasu HARIV. 11539. — b) Stein, Felsstück: अद्रयः पर्वताः die Soma-Steine RV. 10, 94, 1. 3, 33, 8. उत्तनतं स्वयं पर्वतेभ्यः 7, 104, 4. अग्निं ब्रह्मि रत्नसः पर्वतेन 19. अत्तमृत्युं दधतां पर्वतेन 10, 18, 4. — c) Wolke NAIGH. 1, 10. य ईद्वयन्ति पर्वतात्तिरः समुद्रमर्णवम् RV. 1, 19, 7. नि पर्वतः सायप्रयुक्त् 2, 11, 8. 7. धूनुय ग्या पर्वतान्द्रागुपे वसु 5, 57, 5. 8, 7, 23. auch wohl 59, 11. VS. 10, 19. An vielen Stellen ist zwischen der ersten Bedeutung und der jedenfalls viel selteneren dritten kaum zu entscheiden; z. B. in den Schilderungen von Indra's Kämpfen, der sowohl Wolken als Berge spaltet, um die Gewässer zu befreien u. s. w.; oder in den Bildern von den Marut, die auf Höhen und im Gewölk hausen, Berge und Wolken schütteln und zerreißen, vgl. RV. 1, 32, 1. 2, 12, 11. 4, 30, 14. 8, 7, 23 u. s. w. — d) Bez. der Zahl sieben (wegen der 7 Hauptgebirge) SŪBJAS. 2, 37. — e) Baum MED. — f) eine Art Gemüse MED. — g) ein best. Fisch MED. = vulg. पाव्दा ÇKDr. Silurus Pabda HAM. WILS.; vgl. पर्वित. — h) N. pr. P. 4, 1, 103. a) eines zwischen Göttern und Menschen verkehrenden Ṛshi, Begleiters des Nārada (s. u. d. W.), Liedverfassers (mit dem patron. Kāṇva und auch Kācṛjapa) von RV. 8, 12, 9, 104. 103. RV. ANUKR. Ind. St. 3, 222. H. an. MED. ÇĀKH. ÇA. 15, 17, 4. N. 2, 13. MBH. 1, 2048. 7011. 2, 110. 292. 7, 2138. 12, 1046. fgg. KATHAS. 45, 348. — 3) eines Sohnes des Paurṇamāsa, eines Sohnes des Mariki von der Saṁbhūti, MĀRK. P. 52, 19. — γ) eines Ministers des Königs Purūravas VIKR. 85, 17. — δ) eines Grammatikers (?) Ind. St. 5, 160; vgl. 165. fg. — ε) eines Affen R. 6, 2, 34. — 2) f. ई Fels, Stein VS. 1, 19 (vgl. Ind. St. 3, 222). °ति in der Parallelstelle TS. 1, 1, 6, 1. — Vgl. पार्वत, पार्वतयन, पार्वति.

पर्वतक s. रक्त°.

पर्वतकाक (प° + काक) m. RABH. 1323.

पर्वतच्युत् (प° + 1. च्युत्) adj. Berge (Wolken) zum Schwanken bringend, — stürzend; von den Marut RV. 5, 54, 3.

पर्वतज (प° + ज) 1) adj. bergentsprungen. — 2) f. सा Fluss H. 1080.

पर्वततृण (प° + तृण) n. eine best. Grasart, = तृणाव्य, पन्नाव्य, मृगप्रिय, = सण्ड im Hindi RĀGAN. im ÇKDr.

पर्वतपति (प° + पति) m. Gebirgsfürst MBH. 7, 1179.

पर्वतमोचा (प° + मो°) f. eine best. Pflanze, = गिरिकदली RĀGAN. im ÇKDr.

पर्वतराज (प° + राज) m. ein oder der König unter den Bergen, ein hoher Berg, das höchste Gebirge, der Himavant N. 12, 76. MBH. 7, 1264.

पर्वतराज (प° + राज) m. der Himavant KUMĀBAS. 1, 49. °पुत्री die Tochter des Him., Bein. der Durgā TITHĀDIT. im ÇKDr.